

FRAKNÓI IVÁN

alhadnagy

KÖZTÁRSASÁGTÓL A NÉPKÖZTÁRSASÁGIG

Négy évvel ezelőtt, 1946 február 1-én a dicső Szovjet Hadsereg által felszabadított dolgozó népünk formailag is megszüntette a külső és belső elnyomást jelentő gyűlölt, elavult államformát, a királyságot és létrehozta a köztársaságot, melynek megteremtése egy évszázad óta napirenden lévő kérdés Magyarországon. A köztársaság megteremtése napirenden volt 1848—49-ben és 1918—19-ben is, de sem az 1849 áprilisi detronizáció, sem az 1918 októberi, majd az 1919 márciusi események eredményeképpen megszületett magyar köztársaság nem volt hosszúéletű. Nem lehettek tartósak ezek a köztársaságok, mert a dolgozó millióknak, a belső demokratikus erőknél a szabadságért, a nemzeti függetlenségéért vívott harcát eltipró külső és belső reakció irtózott a polgárság egykori forradalmiságára emlékeztető köztársasági államformától és mindig visszaállította a királyságot, mint a feudális mult egyik legmakacsabb csökevényét.

Igy követte 1849-ben a Kossuth és a szabadságharc plebejus balszárnyának összefogásából született első magyar köztársaságot, a Habsburg-ház restaurációja, a Bach-féle ellenforradalmi korszak és így következett a dolgozó nép államát megteremtő, a szocializmusért, a nemzeti függetlenségért harcoló dicső emlékü Tanácsköztársaság után a „királynélküli királyság”, a fasiszta Horthy-fehérterror.

Az elmúlt száz esztendő magyar forradalmi, s e forradalmakban született magyar köztársaságok elbuktak. Elbuktak a belső forradalmi átalakulás nem teljesen következetes végrehajtása és a nemzetközi erőviszonyok kedvezőtlenége miatt.

1848—49-ben a „Szent Szövetség” vonultatta fel intervenciócsapatait a magyar szabadságharc és forradalom ellen, 1919-ben pedig az „új szent Szövetség” antant-imperialistái fojtották vérbe dolgozó népünk szabadságáért, függetlenségéért, szocializmusért vívott harcát. De a külső reakciós erők intervenciója mellett ott láthatjuk az első három magyar köztársaság

bukásának okai között 1848—49-ben a szabadságharc vezető rétegének: a középnemességnek a nép és a nemzet ügye összeforrasztásában tanusított következetlenségét, az áruló nagybirtokos főnemesség és főpapság elleni harc lanyhaságát, a jobbágyfelszabadítás nem elég messzemenő voltát, a földosztó mozgalmak letörését; 1918—19-ben a jobboldali szociáldemokraták árulását, a burzsoáziával és az antant-imperializmussal való véres ellenforradalmi szövételkezését, a földosztás kérdésében való helytelen állásfoglalást; az önálló és élenjáró Kommunista Pártnak, a proletárdiktatúra hivatott vezető erejének sajátos és leplezett formában: a Szociáldemokrata Párthba való beolvadás formájában való likvidálását.

A negyedik köztársaság azonban merőben más körülmények között, a belső és külső erőviszonyok összehasonlíthatatlanul kedvezőbb körülményei között jött létre. Amíg az elmúlt száz esztendő alatt a hazai és nemzetközi reakció mindig győzedelmeskedni tudott felettünk, addig a negyedik köztársaság az imperializmus gyengülésének, állandó, fokozódó vereségeinek, a Nagy Októberi Szocialista Forradalomban született Szovjetunió világtörténelmi jelentőségű győzelmeinek, a szocializmus erői előretörésének korszakában jött létre és erősödött meg. A Nagy Honvédő Háborúban a nemzetközi munkásosztály számára felmérhetetlen jelentőségű győzelmet arató dicső Szovjet Hadsereg zúzta szét a fasizmussal együtt a magyar uralkodó osztályok reakciós államát is és a legyőzhetetlen, egyre növekvő erejű és nemzetközi tekintélyű Szovjetunió védelmezte meg népi demokráciánkat az imperialisták aljas beavatkozási kísérleteivel szemben.

De a nemzetközi erőviszonyoknak a szocializmus javára való eltolódása mellett a kedvező belső erőviszonyok is nagymértékben hozzájárultak a negyedik köztársaság létrejöttéhez és továbbfejlődésének lehetőségéhez. Országunk átalakulásának élén a felszabadulás óta olyan Párt halad, mely az ellenforradalom elleni negyedszázados harcokban edződött, acélosodott meg, mely szilárdan áll a marxizmus-leninizmus alapján, mely előtt Lenin—Sztálin Pártja, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja példája áll és melynek olyan osztályharcban edzett kiváló vezetője van, mint Rákosi elvtárs.

Ezek a külső és belső körülmények tették lehetővé, hogy a negyedik magyar köztársaság nem esett áldozatául a külső és belső reakció ellenforradalmi, restaurációs kísérleteinek és ennek köszönhető, hogy a negyedik magyar köztársaság nem állt meg félúton. Nagy Pártunk a demokratikus köztársasági államforma létrehozásáért vívott reakcióellenes harcokban szem előtt tartotta Dimitrov elvtársnak a Kommunista Internacionálé VII. Világkongresszusán, 1935 augusztus 2-án az antifasiszta egységfront-kormányról mondott szavait:

„Lenin 15 évvel ezelőtt arra hívott fel bennünket, hogy egész figyelmünket arra összpontosítsuk, hogy „kikutassuk a proletárforradalomhoz vezető átmenet, vagy a feléje vezető út formáit.” Lehetséges, hogy az egységfront kormánya számos országban egyik legfontosabb átmeneti forma lesz.”

De ugyanekkor a magyar kommunisták nem feledkeztek meg arról sem, hogy Dimitrov elvtárs az egységfront-kormányval kapcsolatban ismételtén leszögezte annak, mint nem végleges megoldásnak a jellegét is:

„Eppen ezért számolunk mi egy antifasiszta egységfront-kormány alakításának a lehetőségével politikai válság esetén. Amennyiben egy ilyen kormány tényleg harcolni fog a nép ellen-ségei ellen, szabad tevékenységet biztosít a munkásosztálynak és a kommunista pártnak, mi, kommunisták, minden módon támogatni fogjuk és mint a forradalom katonái, *az első tűzvonalban* fogunk harcolni. Azonban mi nyíltan megmondjuk a tömegeknek: ez a kormány *nem* hozhat *végleges menekvést*. Nem képes megdönteni a kizsákmányolók osztályuralmát és ezért nem képes végleg kiküszöbölni a fasiszta ellenforradalom veszélyét. Tehát *fel kell készülnünk a szocialista forradalomra!* Csakis a *szovjethatalom* hozhat menekvést!”

Ebben az értelemben szögezte le dolgozó népünk szeretett vezére, Rákosi elvtárs, 1946 február 1-én, a negyedik magyar köztársaság kiáltásakor:

„A köztársaság megalkotása csak az első lépés, a munka neheze az, hogy a fiatal magyar köztársaság formáját valóban demokratikus, valóban népi tartalommal töltsük meg.”

Rákosi elvtárs és nagy Pártunk vezetésével munkásosztályunk, dolgozó népünk elvégezte a „munka nehezét”. Nem állottunk meg 1849 és 1918 köztársaságainak célkitűzéseinél, a feudalizmus szétzúzásánál, a polgári forradalomnál, a dolgozó parasztság földhözjuttatásánál, a feudális maradványoknak az ország politikai, gazdasági és társadalmi életéből való eltüntetésénél, hanem 1919 célkitűzéseit megvalósítva, megteremtettük a dolgozó parasztsággal szoros szövetségben lévő munkásosztály hatalmát. Pártunk vezetésével, a marxizmus-leninizmussal felfegyverezve, a Szovjetunió segítségére támaszkodva, így fejlesztette munkásosztályunk a fiatal köztársaságot Népköztársasággá. Pártunk jól használta fel a dicső Bolsevik Párt tapasztalatait. Marxnak, Engelsnek, Leninnek és Sztálinnak az államról szóló tanításait és gondoskodott a dolgozó nép politikai jogainak továbbfejlesztéséről, kiszélesítéséről, a népi tanácsok rendszerének törvénybeiktatásáról, a politikai jogok gyakorlásához elengedhetetlenül szükséges anyagi javak megteremtéséről, népi demokráciánknak a polgári köztársaságokra emlékeztető maradványoktól való megtisztításáról — szem előtt tartva, hogy a legdemokratikusabb polgári köztársaság is burzsoá diktatúra a néppel szemben és hogy a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet állama csakis a *proletárdiktatúra* lehet, amelynek fokozatosan meg kell szabadulnia a burzsoá diktatúrára emlékeztető formai sallangoktól is.

A proletárdiktatúra funkcióit betöltő magyar népi demokrácia a Szovjetunió állandó segítségével, támogatásával, Pártunk vezetésével hatalmas eredményeket ért el. Ezeket az eredményeket, az országban végbement politikai, gazdasági és társadalmi változásokat — a köztársaságnak Népköztársasággá való fejlődését — rögzíti le dolgozó népünk alaptörvénye, első Alkotmányunk, mely első paragrafusában kimondja:

„Magyarország: Népköztársaság!”